

ΝΟΥΜΑΣ

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

ΠΟΛΙΤΙΚΗ-ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ-ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ

Δ. Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

ΧΡΟΝΟΣ Ε΄ | ΑΘΗΝΑ, Κυριακή 1 του 'Απριλίου 1907 | ΓΡΑΦΕΙΑ: Δρόμος Οικονόμου αριθ. 4 | ΑΡΙΘ. 241

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

- ΨΥΧΑΡΗΣ. Ἡ «Ἀρρωστη Δούλα» (συνέχεια).
• Καλοσύνη καὶ διάβαση.
- Ο ΨΥΧΑΡΗΣ γιὰ τὸ Σολωμό.
- ΣΚΟΡΠΙΟΣ. Τὸ ἦθος ὁ Βασιλεὺς τῆς Ἰταλίας.
- ΠΑΥΛΟΣ ΝΙΡΒΑΝΑΣ. Ὁ ἑνὶ ἑαυτοῦ πόνος.
- ΙΣΙΟΝΑΣ. Σαβατόβραδον.
- ΚΩΣΤΑΣ ΚΑΜΕΛ. Ἰούτικος κουβέντες.
- ΞΕΝΙΓΕΜΕΝΟΣ. Τὸ κέρδος ἀπὸ τὴν καλλιέργεια τοῦ μπαμπού.
- ΠΟΙΗΜΑΤΑ. Ἰ. Βουτιερίδης, Μήσης Καλαμάς, Alter Ego.
- Ἡ ἱστορία καὶ ἡ ἐπιστήμη (ἀπὸ τὴν «Ἐπιστ. Ἐπιθεώρηση» τοῦ Παρισιῶ).
- ΠΑΡΑΓΡΑΦΑΚΙΑ — ΞΕΝΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ — Ο, ΤΙ ΘΕΛΕΤΕ — ΧΩΡΙΣ ΓΡΑΜΜΑΤΟΣΗΜΟ.

Ο ΨΥΧΑΡΗΣ ΓΙΑ ΤΟ ΣΟΛΩΜΟ

Στὴ «Revue Bleue», στὸ πασίγνωστο περιοδικὸ τοῦ Παρισιῶ, δημοσιεύθηκε ἡ ἑμίλια τοῦ Ψυχάρη γιὰ τὸ Σολωμό, ἡ ἑμίλια ποὺ ἔγινε τις προάλλες σὲ μιὰ πανηγυρικὴ συνεδρίαση τοῦ Ἀγαλλικοῦ Σύλλογου γιὰ νὰ ὑπερασπιζέται τὰ δίκαια τοῦ Ἑλληνισμοῦ, ποὺ πρόεδρος του εἶναι ὁ κύριος Ὀμόλλ.

Ἦστερ' ἀπὸ τὸν Ὀμόλλ, ἀπὸ τὸν Οὔσσαϊ, ἀπὸ τὸ Δεσσάν, ἀπὸ τὸ Δεϊλ κὶ ἀπὸ τὸ Φουζέρ, κὶ ἀπὸ τοὺς ἄλλους σοφοὺς καὶ φιλολόγους, ποὺ μιλῆσανε γιὰ τὴν πατρίδα μας, κὶ ὁ καθένας τους γνωστικὰ κ' ἀισθαντικὰ ξεσκέπασε κὶ ἀπὸ μιὰν ἔψη τοῦ Ἑλληνικοῦ μεγαλείου, κὶ ὁ καθένας ἀπ' αὐτοὺς, μέσα στὴν κύκλο του, ξεχώρισε τὰ δυνατὰ καὶ τὰ ὠραία τῆς Ἑλληνικῆς ἱστορίας καὶ τέχνης καὶ φύσης καὶ ψυχῆς, Ἦστερ' ἀπ' ὅλους αὐτοὺς ὁ Ψυχάρης ἤρε θέμα σπουδαιότερο, μπορεῖ κανεὶς νὰ πῆ, γιὰ νὰ δείξῃ πὼς ἡ γῆ ἐτούτη ζῆ καὶ πὼς ἀξίζει νὰ ζῆ. Ἡ Ἑλλάδα ἔχει νεία ποίηση, δική της ποίηση, ὅτι ευγενικώτερο καὶ βαθύτερο γενεῖ τὸ αἶσθημα καὶ ἡ σκέψη, καὶ τὴ χάρη της αὐτὴ τὴ σαρκώνει καὶ τὴ συμβολίζει ἕνας ποιητής, τὸν τὸ Σολωμό. Ἐνας Αἰσχύλος ἀξίζει ἴσα μὲ τὸ Μαράθωνα, ἕνας Σολωμός ἀξίζει ἴσα μὲ τὸ 21.

Οἱ ἀρχαῖοι μὲ τὴ δόξα τους, μὲ τὴν ἐντέλειά τους καὶ μὲ τὴν ἱστορία τους δὲν εἶναι μοναχὰ δικοὶ μας εἶναι—πιὸ πολὺ ἀκόμα—καὶ ὅλου τοῦ πολιτισμένου κόσμου. Ὁ Ἑλληνικὸς οὐρανός, ἴδιος πάντα, ἀπλώνεται ἀπὸ πάνω μας ἀπὸ τὸν καιρὸ τοῦ Περικλῆ ὡς τὸν καιρὸ τοῦ Χασεκῆ, μὴ δὲν πολυκαταλαβαίνω γιατί εἶναι ἀπαραίτητο ξεχωριστὰ νὰ περφηρανεύμαστε γιὰ τὸ εὐτύχημα τοῦτο. Τὰ ἀρχαῖα ἀγγεῖα ξεθάφτονται πιὸ πολὺ ἀπὸ τοὺς τάφους καὶ μιλᾶνε σὲ λίγους γιὰ μιὰ ὠραία ζωὴ ποὺ πέρασε. Ὅταν ἕνας λαὸς κρατᾶει ζωὴν κὶ ἀκέρεια τὴ Φαντασία του, ὅταν ἡ Φαντασία του αὐτὴ παίρνει τὴ συνείδηση τοῦ εἶναι τῆς σὲ ἔργα σὴν τὸν «Ἕμνο τῆς Ἐλευθερίας» καὶ σὴν τοὺς «Ἐλευθεροῦς Πολιορκημένους», ὁ λαὸς αὐτός ἀξίζει νὰ τὸν κοιτάξουν, νὰ τὸν προσέξουν, νὰ τὸν θαυμάσουν, νὰ τὸν ἀγαπή-

σουν, καὶ νὰ τοῦ βοηθήσουν τὴν προκοπὴ καὶ τὸ μέγαλωμα.

Τὸ μάθημα τοῦτο μπορεῖ κανεὶς νὰ πῆ πὼς βγαίνει ἀπὸ τὴν ἑμίλια τοῦ Ψυχάρη. Μὰ δὲ μπορούμ' ἐδῶ νὰ δώσουμε ἰδέα τῆς ὀμορφίας τῆς ἑμίλιας αὐτῆς. Ὁ λόγος τοῦ Ψυχάρη εἶναι, ἀπλούστατα, ἀριστοουργηματακί. Στὸ ἐρχόμενο φύλλο τοῦ «Νουμά» θὰ τομῆσουμε σὲ μιὰ πρόχειρη μετάφραση σχεδὸν ὅλου τοῦ λόγου αὐτοῦ νὰ δώσουμε κάποια ἰδέα του, ἔστω καὶ ἀδυνατισμένη.

Ὁ Ψυχάρης, ἀριστοτέχνης τῆς γαλλικῆς γλώσσας, ὅπως εἶναι κκὶ στὴ γλώσσα μας ὁ πιὸ ἀπόκοτος γκρεμιστής καὶ ὁ οἰκοδόμος ὁ πιὸ σύμμετρος, ἤρε τρόπο νὰ μιλήσῃ γιὰ τὸ Σολωμό, Ἦστερ' ἀπὸ κάποια ὠραία λόγια τοῦ γέρο Τρικούπη, Ἦστερ' ἀπὸ τὴν τελειωτικὴ μελέτη τοῦ Πολυλῆ, Ἦστερ' ἀπὸ τὸν Πρόλογο τὸ βαλμένο στὴ μαρσαλικὴ ἔκδοση τῶν ἔργων τοῦ Σολωμοῦ, ἤρε τρόπο νὰ μιλήσῃ γιὰ κείνον, καὶ γιὰ λογῆς ζητήματα τῆς τέχνης καὶ τῆς αἰσθητικῆς καὶ τῆς ἱστορίας μας, καὶ λεπτόγνωμα καὶ βαθυστόχαστα, καὶ παρατηρητικὰ καὶ πρωτότυπα. Ἡ ἑμίλια τοῦ Ψυχάρη εἶν' ἕνας ἕμνος πρὸς τὴν ἀκέρεια Ἑλλάδα, τὴν ἀρχαία καὶ τὴ νεία, ἀχώριστες, καὶ πιὸ πολὺ, δοξολόγημα πρὸς τὴ ζωντανὴ Ἑλλάδα, πρὸς τὴ νεία Ἑλληνικὴ φαντασία καὶ ἰδέα καὶ γλώσσα καὶ λεβεντιά.

Ὅπως καὶ σὲ πολλὰς ἄλλες περιπτώσεις, φάνηκε καὶ σὲ τούτη ὁ συγγραφεὺς τοῦ «Ταξιδιοῦ» ἀκού-

ραστος ἀπὸ μακριὰ καὶ καλοστόχαστος ἐργάτης τῆς ἐθνικῆς ἰδέας, τοῦ γεροῦ καὶ ζηνοῦ πατριωτισμοῦ, ἔξω ἀπὸ κάθε ἀερολόγημα, καὶ κάθε παρλαπίπα τοῦ δρόμου. Καὶ γιὰ τοῦτο πολὺ εὐστατὰ ἡ Κυβέρνησή μας ἔκρινε πρῶτο χρέος τῆς νὰ τοῦ ἐκφράσῃ τὰ εὐχαριστήριά της μὲ τὸ μέσο τῆς Πρεσβείας μας στὸ Παρίσι, καθὼς δείχνει τὸ γράμμα τοῦτο τοῦ πρέσβη κ. Δεληγιάννη.

Légation de Grèce
en France.

Paris, le 13/28 mars 1907

Cher Monsieur Psichari,
Mon Gouvernement, auquel j' avais fait connaître par le télégraphe que, dans la sixième conférence organisée par la Ligue française pour la défense des droits de l' hellenisme, vous aviez retracé très éloquentement, et d' une manière remarquable, la vie et l' œuvre du poète national Solomos, me charge de vous exprimer les plus vifs remerciements.

En m'acquittant de cette agréable mission, je saisis l' occasion pour vous réitérer, cher Monsieur Psichari, l' assurance de ma considération la plus distinguée et de mes sentiments dévoués.

Delyanni

ΤΙ ΗΡΘΕ Ο ΒΑΣΙΛΙΑΣ ΤΗΣ ΙΤΑΛΙΑΣ

«Πολιτικὴ σημασία» ἔχει, λέει κάποιος, ὁ ἐρχομὸς τοῦ Βασιλεῦς τῆς Ἰταλίας. «Ποῖός ξέρει τί μαγεύεται στὰ παρασκήνια;» — Ὡς τόσο κἀτι κάνουμε καὶ μεῖς» λέει ὁ ἄλλος. Καὶ οἱ δύο, περηγορημένοι καὶ ἤσυχαι, πηγαίνουν κατὰ τὸ σταθμὸ νὰ ὑποδεχτοῦν μὲ τὰ μάτια τους τὸν ξένο Βασιλεῦσα. «Ποῖός ξέρει, κἀτι θὰ βγῆ ἀπ' αὐτὴ τὴν ὑποδοχὴ. Ἄγγλικὸς δάκτυλος θὰ εἶναι», εἶπε ὁ ἕνας τους ἄμα ἐβγαίναν ἀπὸ τὸ Στάδιο. Καθὼς τὸ εἶπε αὐτὸ, τὸν ἔκουσε ὁ ξένος Βασιλεῦσα καὶ γύρισε μ' ὄλη τὴ συνοδία του, πῆγε πίσω στὸ ἐδώλιό του, στὸ θῶκο του ἢ στὸ μαρμαρένιο θρόνο του—δὲν ξέρω πὼς τὰ ἔβγαλαν οἱ λογιώτατοι τὰ σαλοπάτια ποὺ γυμίζουν τὸ Στάδιο—καὶ στεκούμενος ἔρθιος φώναξε πρὸς τὸ λαό: «Σταθῆτε, ἔχω κἀτι νὰ σᾶς πῶ» Καὶ ὁ λαὸς σταμάτησε ὅλος, στάθηκε λιγάκι καὶ γύρισε πίσω κατέξ με κατῶ σὲ ν' ἀρθῆ ὅσο μποροῦσε πιὸ κοντὰ, ν' ἀκούσῃ καλλίτερα τὰ λόγια τοῦ Βασιλεῦσα. Καὶ ἄμα γίνηκε ἤσυχια καὶ σιωπὴ, μίλησε ὁ Βασιλεῦσα ἔτσι:

«Ἕλληνας, ἄκουσα μερικὸς ἀπὸ σᾶς νὰ λέν πὼς

ἔχει πολιτικὴ σημασία ὁ ἐρχομὸς μου στὴν Ἀθήνα, τὴν ὠραία πολιτεία, ποὺ εἶναι ὠραία μοναχὰ ἐπειδὴ τὴ μαγεύει ἡ φεγγεβολὴ τῶν ἀρχαίων, τῶν ξακουσμένων, τῶν δοξασμένων Ἀθηναίων, καὶ τὸ ἐξαιρετικὸ φῶς καὶ ὁ φρενὸς ἀέρας τῆς Ἀττικῆς. Ὅμως πολιτικὴ σημασία καμιά δὲν ἔχει ὁ ἐρχομὸς μου ἐδῶ εἶναι ἀπλὴ ἀνταπόδοση ποὺ κάνω στὴν ἀγαπητὸ Βασιλεῦσα σας γιὰ τὴν ἐπίσκεψιν ποὺ μ' ἔκαμε πέρσι στὴν πρωτεύουσά μου τὴ Ρώμη. Οἱ κανόνες τῆς ἰθμοτυπίας ἐτοῖ τὸ προστάζουν, καὶ ὁ καθένας ἀπὸ σᾶς δὲ φέρνεται ἀλλοιῶς ἄμα ἕνας φίλος του ἔρθῃ καὶ τὸν ἐπισκεφθῆ στὸ σπίτι του. Ἐπειδὴ εἶμαι Βασιλεῦσα καὶ εἶναι Βασιλεῦσα καὶ ἔχουμε φανταχτερὲς στολὲς καὶ ἀκολουθίες καὶ μες κοιτάξῃ ὁ κόσμος λιγάκι περισσότερο ἀπὸ τοὺς κοινούς θνητούς, δὲν μπορεῖ παρὰ νὰ φέρουν κάποινα περισσότερη ταραχὴ οἱ ἐπισκέψεις ποὺ κάνουμε ὁ ἕνας τοῦ ἄλλου—ἀλλὰ τίποτε περισσότερο, μὴ χάνεσθε! Ἀφοῦ ὅμως θέλετε καὶ καλὰ νὰ ἔχη πολιτικὴ σημασία ἡ ἐπίσκεψίν μου, σᾶς τὴν κάνω τὴ χάρη καὶ σᾶς λέγω, μὲ λίγα λόγια, πὼς ἦρθα ἐδῶ ἔχι γιὰ νὰ σᾶς δώσω τὴν